

WSPÓŁPRACA 1989 - 2019

1988-1989 Rząd
Mieczysława Rakowskiego

1

UWOLNIENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

CO NAM TO DAŁO: Przed wprowadzeniem zmian działalność gospodarcza była ściśle regulowana przez państwo, dominowały firmy państwowe, a prywatna inicjatywa spotykała się na każdym kroku z drastycznymi utrudnieniami. Dziś w Polsce mamy 4 188 900 podmiotów sektora prywatnego. W 2018 r. import do Polski wyniósł 226 mld EUR, a eksport z Polski – 221 mld EUR.

1989 Rząd
Mieczysława Rakowskiego

2

OBRADY I USTALENIA OKRĄGŁEGO STOŁU

CO NAM TO DAŁO: Okrągły Stół był przełomowym wydarzeniem na drodze do suwerennej, demokratycznej Polski. Decyzje podjęte tam były pierwszym odejściem od systemu PRL. Przy Okrągłym Stole postanowiono m.in. o reaktywowaniu Senatu i urzędu Prezydenta, o pierwszych częściowo wolnych wyborach do Sejmu (4 czerwca 1989 r.) i o umożliwieniu opozycji dostępu do mediów.

1989 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego

5

REFORMA GOSPODARCZA - PLAN BALCEROWICZA

CO NAM TO DAŁO: Dzięki reformom gospodarczym udało się obniżyć inflację i deficyt budżetowy i zapoczątkowano proces przekształceń własnościowych. Dziś – 30 lat później – żyjemy w państwie o stabilnej gospodarce rynkowej. Co prawda Plan Balcerowicza budził i do dziś budzi wątpliwości ze względu na swój radykalizm (wskazuje się na spadek jakości życia i wzrost bezrobocia, zwłaszcza na terenach wiejskich) jednak bez wątpienia był kamieniem milowym w historii polskiej gospodarki i pozwolił na prawdziwą eksplozję przedsiębiorczości.

1989 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego

4

LIKWIDACJA CENZURY I WOLNE MEDIA

CO NAM TO DAŁO: Możemy przeczytać choćby „Zniewolony umysł” Czesława Miłosza, „Rok 1984” George’a Orwell’a czy „Archipelag GULag” Aleksandra Solżenicyna – książki, które nie były dopuszczone do sprzedaży za PRL-u. Zamiast dwóch państwowych, polskojęzycznych kanałów telewizyjnych możemy oglądać niemal 200 publicznych i prywatnych, a zamiast czterech – słuchać niemal 300 rozgłośni radiowych. Jeśli napiszemy artykuł w prasie, żadna publiczna instytucja (poza sądem, w wyjątkowych przypadkach) nie wstrzyma jego publikacji

1989 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego

3

ZMIANA USTROJU

CO NAM TO DAŁO: Powstało państwo, w którym żyjemy – Rzeczpospolita Polska, która stała się w myśl nowelizacji „demokratycznym państwem prawa, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”. Umożliwiono pluralizm polityczny, zagwarantowano konstytucyjnie swobodę działalności gospodarczej i ochronę własności.

1989 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego

6

PRZEMIANA MILICJI W POLICJĘ I LIKWIDACJA SB

CO NAM TO DAŁO: Reorganizacja służb mundurowych była trudnym zajęciem i trwała jeszcze przez wiele lat, jednak ustawy z 1990 r. zapoczątkowały drogę do służb niezależnych od partii, służb, których zadaniem jest faktycznie zapewnianie bezpieczeństwa obywatelom Polski, służb, które chronią, a nie stosują terroru i przemocy wobec obywateli. Dane Komendy Głównej Policji wskazują dziś, że 86% Polaków uważa, że w Polsce czuje się bezpiecznie, a aż 93% deklaruje, że w okolicy, gdzie zamieszkuje jest bezpiecznie.

1990-1993 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego, Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jana Olszewskiego, Waldemara Pawłaka (pierwszy rząd), Hanny Suchockiej

7

WYCOFANIE WOJSK RADZIECKICH

CO NAM TO DAŁO: O tym, co zyskała Polska w wyniku wycofania wojsk radzieckich, precyzyjnie mówią słowa Lecha Wałęsy po przyjęciu meldunku o zakończeniu ich wycofywania we wrześniu 1993 r.: „Dzisiejszy dzień, właśnie dzień 17 września 1993 roku, kończy pewną epokę w naszej wspólnej historii. Dopełnia się miara sprawiedliwości dziejowej. Na terytorium Państwa Polskiego nie ma już obcych wojsk. Suwerenność Rzeczypospolitej uzyskuje potwierdzenie ostateczne”.

od 1990 Rząd
Tadeusza Mazowieckiego, Hanny Suchockiej

8

PRYWATYZACJA

CO NAM TO DAŁO: Według danych GUS w Polsce w 2018 r. funkcjonowało 55 przedsiębiorstw państwowych (w 1990 r. było to ponad 8700 przedsiębiorstw). Mimo że proces prywatyzacji wiązał się z wieloma problemami i był często krytykowany, pozwolił polskiej gospodarce stać się w pełni rynkową i ograniczył nieefektywność i zacofanie przedsiębiorstw.

1991 Rząd
Jana Krzysztofa Bieleckiego

10

DEMOKRATYCZNA ORDYNACJA WYBORCZA I PIERWSZE CAŁKOWICIE WOLNE WYBORY

CO NAM TO DAŁO: Dzięki nowej ordynacji wyborczej, Polacy mogli zacząć w demokratyczny i niezależny sposób wybierać swoje władze. Jak głosi ustawa z 28 czerwca 1991 r., wybory posłów do Sejmu i Senatu są „powszechne, bezpośrednie, równe i wolne oraz przeprowadzane w głosowaniu tajnym”.

od 1990

Rząd
Tadeusza Mazowieckiego, Jana Krzysztofa Bieleckiego
(Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej),
Waldemara Pawłaka (prawo autorskie), Włodzimierza Cimoszewicza (pakiet ustaw o działalności kulturalnej), Jerzego Buzka (rola samorządów) i in.

9

NOWA POLITYKA KULTURALNA

CO NAM TO DAŁO: Efektem reform jest zróżnicowany system publicznych i prywatnych instytucji kultury, prowadzących różnorodną, w dużej mierze autonomiczną działalność (biblioteki, domy kultury, muzea, filharmonie), prowadzonych nie tylko przez władzę centralną, ale także przez samorządy.

1991 Rząd
Jana Krzysztofa Bieleckiego

11

POWSTANIE GIEŁDY PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

CO NAM TO DAŁO: Dzięki istnieniu Giełdy możliwe jest z jednej strony zaspokojenie potrzeb kapitałowych przedsiębiorstw, emitujących papiery wartościowe, a z drugiej strony zakup tych papierów przez osoby fizyczne i prawne. Według stanu na sierpień 2019, na GPW notowane są akcje 460 spółek, których łączna kapitalizacja wynosi 1,1 bln złotych.

1997 (także 1990) Rząd
Hanny Suchockiej („Mała Konstytucja”),
Włodzimierza Cimoszewicza (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej)

12

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

CO NAM TO DAŁO: Konstytucja RP szczegółowo określa, czym jest i jak funkcjonuje państwo, w którym żyjemy. Ma to być dobro wspólne wszystkich obywateli, państwo demokratyczne, w którym władzę sprawuje naród. Zgodnie z zasadą pluralizmu politycznego mogą na jego terenie działać różne partie polityczne. Funkcjonuje trójpodział władzy. Gwarantowana jest wolność sumienia i wyznania. Ważna jest także zasada pomocniczości, zgodnie z którą decyzje powinny zapadać na możliwie najniższym poziomie – państwo nie powinno wyręczać obywateli w podejmowaniu decyzji, a jedynie wspierać ich realizację. Wyrazem tej zasady jest działanie samorządu terytorialnego.

1990, 1999

Rząd
Tadeusza Mazowieckiego (I etap – 1990),
Jerzego Buzka (II etap – 1999)

REFORMA SAMORZĄDOWA

CO NAM TO DAŁO: Reforma samorządowa była aktem oddania części władzy w ręce obywateli. Jak mówił prof. Jerzy Reguński, reforma ta przełamała monopol totalitarnej władzy na podejmowanie decyzji. Dzięki samorządom, wiele decyzji ważnych dla mieszkańców nie jest podejmowanych przez władzę centralną, w stolicy, a przez wspólnotę miasta, gminy czy powiatu i osoby przez nią wybrane. Daje to możliwość większego wpływu obywateli na to, co dzieje się wokół nich. Choć niektóre elementy reformy (np. szczebel powiatu) budzą wątpliwości, to pozytywnie oceniana jest zwłaszcza samorządowa reforma województw, które zarządzają dużą częścią funduszy unijnych i dokonują rozwojowych inwestycji (np. budowa dróg, obiektów sportowych, instytucji kultury).

1990, 1999

Rząd
Tadeusza Mazowieckiego
Jerzego Buzka

WEJŚCIE DO NATO

CO NAM TO DAŁO: Dzięki przystąpieniu do NATO, Polska zyskała gwarancję bezpieczeństwa (art. 5 Traktatu Północnoatlantyckiego: „Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim”). Wejście do NATO jest aktem integracji ze wspólnotą atlantycką Europy Zachodniej i Ameryki Północnej także na poziomie bezpieczeństwa. Dzięki uczestnictwu w NATO, wspólnym ćwiczeniom i wsparciu Układu przyspieszył proces modernizacji polskiej armii. Obecnie, jak wskazuje ppłk Marek Pawlak, rzecznik prasowy Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, na terenie kraju przebywa około 5000 żołnierzy sojuszników. W Polsce funkcjonują struktury takie jak np. Centrum Dowodzenia Dywizji (MCE) w Poznaniu czy Wielonarodowy Korpus Północ-Wschód (MNC-NE) w Szczecinie. Wejście do NATO ułatwiło Polsce także późniejszą akcesję do Unii Europejskiej.

1997, 1999

Rząd
wszystkich premierów od Tadeusza Mazowieckiego;
kamieniem milowym *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*,
wprowadzona za rządów Rady Ministrów Leszka Millera

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

CO NAM TO DAŁO: Obywatele po 1989 r. mogą swobodnie zrzeszać się w organizacjach pozarządowych, przede wszystkim stowarzyszeniach i fundacjach. Dziś zgodnie z danymi GUS, I kw. 2019 w Polsce funkcjonuje 27 093 fundacji i 116 003 stowarzyszenia. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie uregulowała współpracę administracji z NGO, a od 2004 r. każdy obywatel może przekazać 1% podatku dla wybranej organizacji. Dzięki kolejnym regulacjom prawnym, mieszkańcy mają też coraz większą możliwość uczestnictwa w decyzjach władzy np. poprzez budżety obywatelskie czy konsultacje społeczne, a organizacje wykonują zadania publiczne. Jest to praktyczna realizacja konstytucyjnej zasady pomocniczości.

1997, 1999

Rząd
Włodzimierza Cimoszewicza, Jerzego Buzka,
Leszka Millera, Marka Belki

REFORMA SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ - POWSZECHNE UBEZPIECZENIE, NFZ

CO NAM TO DAŁO: W nowym systemie pacjent miał znajdować się w centrum uwagi. Choć decentralizacyjny plan stworzenia Kas Chorych nie powiódł się, reforma stanowi podwaliny dzisiejszego systemu, i stanowiła krok na drodze do solidarności społecznej i równego traktowania obywateli. Niewątpliwym sukcesem jest natomiast dynamiczny rozwój prywatnej służby zdrowia.

1989 - 2004

Rząd
od Tadeusza Mazowieckiego do Leszka Millera

WEJŚCIE POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

CO NAM TO DAŁO: Członkostwo Polski w UE wszystkim jest to przypieczętowanie procesu integracji Polski ze strukturami Zachodu. Nasze państwo ma dziś wpływ na kształtowanie polityki na poziomie europejskim. Uczestniczy we wspólnym rynku, swobodnym przepływie towarów, usług i pracowników, dzięki czemu wzrosły obroty w handlu zagranicznym, napłynęły nowe inwestycje, zwiększyła się innowacyjność i konkurencyjność. Osobno, w kolejnym punkcie, opisano korzystanie Polski z Funduszy Europejskich.

od 2004

Rząd
Leszka Millera, Marka Belki, Kazimierza Marcinkiewicza,
Jarosława Kaczyńskiego, Donalda Tuska, Ewy Kopacz,
Beaty Szydło, Mateusza Morawieckiego

FUNDUSZE UNIJNE

CO NAM TO DAŁO: Wśród ogromnej liczby efektów środków unijnych wymienić można choćby (jak wskazuje Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju) blisko 15,5 tysiąca kilometrów wybudowanych i zmodernizowanych autostrad i dróg, prawie 4,5 tysiąca wybudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych, przeszło 450 nowych oczyszczalni ścieków, 22 tysiące nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje poprzez udział w projektach unijnych i wreszcie ponad 290 tysięcy osób, które otrzymały wsparcie na otwarcie działalności gospodarczej.

2012

Rząd
Jarosława Kaczyńskiego, Donalda Tuska

STADIONY NA EURO 2012 I ORLIKI

CO NAM TO DAŁO: Wg danych Ministerstwa Sportu i Turystyki, przez 5 lat zbudowano 2604 boiska, a z oferty skorzystała większość gmin (1664). Dziś wszyscy, od dzieci przez młodzież do seniorów, mają możliwość uprawiania różnych sportów na zbudowanych obiektach. Ponadto zbudowano trzy duże stadiony i znacząco zmodernizowano jeden stadion. Dziś na tych obiektach odbywają się znaczące wydarzenia, nie tylko sportowe – na przykład koncerty gwiazd światowej sławy.

od 2007

Rząd
Jarosława Kaczyńskiego, Donalda Tuska

WEJŚCIE POLSKI DO UKŁADU Z SCHENGEN

CO NAM TO DAŁO: Polacy dzięki uczestnictwu w strefie Schengen mogą swobodnie podróżować po obszarze objętym układem bez wiz, uciążliwych kontroli i kolejek na przejściach granicznych, a zamiast paszportu wystarczy dowód osobisty.

2016, 2019

Rząd
Beaty Szydło, Mateusza Morawieckiego

PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”

CO NAM TO DAŁO: Dzięki programowi, poprawił się znacząco standard życia wielu rodzin. Współczynnik dzietności wzrósł z 1,32 w 2015 r. i 1,39 w 2016 r. do 1,45 w 2017 r., zaś w 2018 r. spadł nieznacznie do 1,44. Urodziło się więcej dzieci niż prognozowano.